

MAANOORED

TÕUSVA PÕLVE TULEVIKU TÄHISED

PÕLLUMAJANDUSLIK NOORSOO KUUKIRI

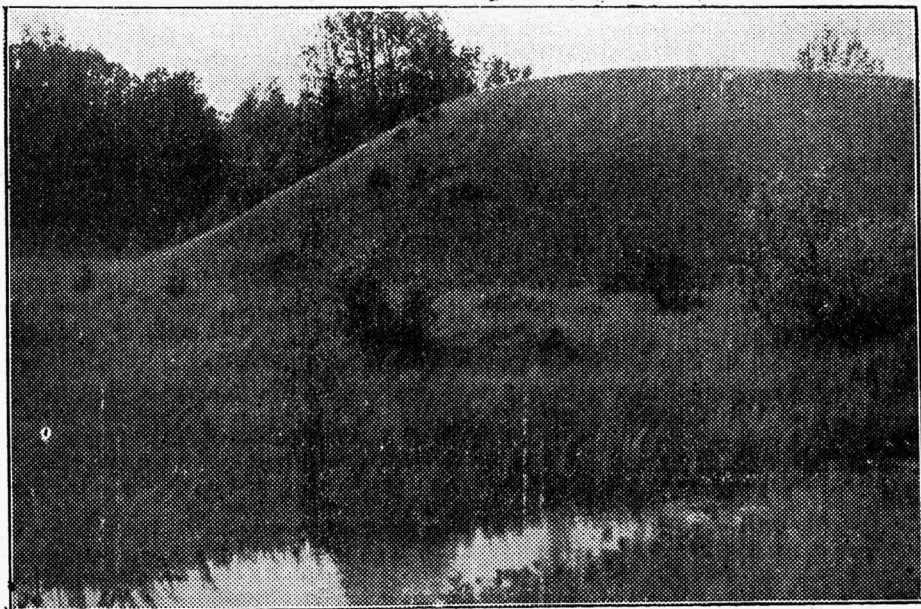
1936

IV aastakäik

Toimetaja mag. agr. End. VINT. Vastutav toimetaja E. JUST.
Väljaandja EESTI PÕLLUMEESTE KESKSELTS.
Toimetus ja tallitus: Tallinn, Pikk 40, postkast 54, telef. 454-70.
Tellimishind: 120 snt. aastas, 65 snt. poolaastas.

Nr. 6

Juuni

Lehola (Lõhavere) maalinn ehk Lembitu kants.

Riigivanema raadiokõne Võidupühal.

„Lugupeetud kaaskodanikud! Täna on meie rahva poolt pühendatud mälestuseks nendele võitlustele, mida aastasadade jooksul meie rahvas oma iseseisvuse ja isolemise kaitseks on pidanud.

Meil öeldakse, ei oleks enam aeg meele tuletada neid raskeid aegu, kus meie rahvas iseseisvuse oli kaotanud ja teiste ikke all pidi olema. Ei ole armas neid aegu meele tuletada, iseäranis neil meie noortel, kes vabariigi ajal on võrsunud ja kes üldse võõrast võimu ei tunnegi. Aga et selgusele jõuda, kui suurest raskusest pidi läbi käima meie rahvas, et viimaks ükskord ise oma peremeheks saada, selleks on siiski tähtis, et meie noorpõlv tunneks meie ajalugu ja teaks, kui madalale maha rõhutud oli meie rahvas, kui kangekaelselt pidas ta kinni oma tahtest — mitte kunagi pidada end võidetuks ja kui südikalt katsus ja püüdis ta end sirgu ajada. Vaatamata sellele, et tuhanded langesid, püsis ikka rahva hinges tahtmine vabaks saada. Ja seda oma tahtmist, oma kirge paigutase ta oma luulesse. Mele rahvaluule on täis kangelasvaimu, on täis püüdu vabaduse poole, on täis julgust ja uhkust, nagu seda ühe uhke ja vaba rahva hing võib väljendada.

Meie rahva kohta oldi arvamisel, et ta isegi kui etnograafiline nähe on kadumisele määratud. Ta keelele ei olnud jäetud suuremat tähtsust kui mahasurutud väikerahva keelele, mida võis uurida kui väikest killukest suuremate keelte hulgas. Ja ometi näeme meie, et see rahvas, kui aeg oli tulnud, end sirgu ajas, julgelt astus võitlusse kahel frontil, kahe vastase vastu, astus üle 100-miljonilise suurriigi vastu võitlusse, kaitses ja luues oma vabariigi, ja on ka vabariigi rasketel aegadel suutnud oma elu, oma jõu ja oma abinõudega korraldada ja ehitada ning suuri ülesandeid täitmisele viia.

See annab täna melle, kogu meie rahvale jõudu ja julgust loota paremale tulevikule, sest see rahvas, keda ei suutnud aastasadade jooksul maha suruda ei võõras lke, ei laastavad sõjad, ei hävitavad katkud ega muud laastavad haigused, see rahvas nagu väike kõrvetaimeke, kes on õhanud ja janunenud igatsedes vaba ja parema tuleviku järele, kes oma väikest janu kustutades jälle end püsti ajas ja jõudu kogus kulvanud juurtesse — see läks õitsele.

Meie noored, iseäranis need teie hulgas, kes on vaba rahva taimed, teie peate iseäranis suurt tänu tundma nende vastu, kes rasketel aegadel, ilma et suuri lootusi oleks olnud, kõik selleks tegid, et rahvast kasvatada, et enesetunnet tõsta ja julgustada, kõik meie iseseisvuse ja oma isolemise heaks. Ma räägin ärkamisajast ja ärkamisaja tegelastest. Meie ärkamisajal tekkinud seltskondlikud organisatsioonid on meie rahva vabaduse eest võitlejad olnud. Ja kõik need, kes oma jõu on pühendanud meie organisatsioonidele, kes tiik-tilga kaupa rahva hingesse on valanud aateid ja tahtet tõsiselt kultuurivarandusi omandada, need on kõik sõdurid meie vabadusvõitluses. Rahvas ei saa kätte võimu ainult suurtükkide ja sõjarilistade abil ega saa ennast vabaks võidelda ja vaba olla, kui tal kultuuriline alus puudub.

Oleme viimasel ajal näinud ägedaid võitlusi, kus üks rahvas ennast kaitses ja kus ta endale sõjarilistu muretset ja ägedasti verd valas oma maa kaitseks, kuid kus ta aga alla jäi, sest tal puudus kultuuriline alus. Ükski riik ja rahvas ei saa olla iseseisev, kui ta teistest rahvustest kultuurielus kaugele maha on jäänud ja kui ta ei oska kasutada neid loodusvarasid, mis tema kodumaa mullas varjul on, vaid kui ta püevast päeva nagu mureta liblikas elab. Niisugune rahvas kaotab oma iseseisvuse ja siis ei ole midagi parata: emake loodus on annud oma varasid selleks, et neid kultuuri loomiseks kasutada, mitte ainult nendel tallamiseks.

Seepärast peame teadma, et meie iseseisvuse võitlused on olnud ühtlasi kultuuri loomise võitlused, et meie rahvas on suutnud ja võinud iseseisvaks saada seepärast, et ta on niipalju, kui temal rasketes oludes võimalik olnud, Euroopa kultuuri omandanud, on haridust kõrgeks pidanud ja on oma kodumaa mulda ja kodumaa mulla väärtusi hõlpsalt niisutanud, ja kui tarvis — olgugi teiste käutusel — oma verd valanud. Meie rahvas on kõikide kiuste kultuurirahvaste hulka tõusnud ja kultuurirahvana ei võinud ta ka sel ajal, kui rahvaste saatust otsustati, alla jääda. Ja just selle tõttu, et ta oli suutnud kultuuriliselt teiste rahvastega üheväärliseks saada, on ta ka poliitiliselt teistega üheväärliseks tõusnud.

Nüüd, kus iseseisvad oleme ja kus tänasel päeval tahame oma poliitilisi ja kultuurilisi võitlusi meele tuletada ja austada nii võitlusväljadel kui ka kultuuriväljadel langenud kangelasi, tahame meie tóotusi anda ja tahame koos tunda end ühe kindla rahvana, kelle kõige ülemaks varaks on vabaks tehtud, võidetud ja oma verega võietud kodumaa!

Täna ei pühitse meie seda päeva mitte ainult selleks, et ta on ilus, et ta on svine pöörpäev, meie aastaegade ilusaim päev, mis inimese meele oma iluga rõõmsaks teeb, vaid täna tahame seda päeva ka ilusana oma hingese näha. Mitte harilikus joomingus ja trallingus ei pea see päev mööduma ja lõppema, vaid ilusas puhtas ülevas rõõmus, rõõmus, mida hing tunneb, rõõmus, mis kõike ühendab, mis meie vahel kaotab väikesed vahed ja väikesed lahkuminekid. Meie tahame tänasel päeval tunda ennast nende lastena, kes on olnud meie isad, vanaisad ja vanavanaisad, kes igauks jõudumööda on selleks kaasa aidanud, et meie täna võime rõõmsad ja vabad olla ja pühamaid lootusi oma südamese tunda. See peab meid kõrgele tõstma, see peab meil üle maa leekivad tuled ohvrituledeks muutma. Nende tuled juures seisest tahame meie ühel meelel ja ühises suures valmistuses anda tóotuse oma rahvale ja oma kodumaale. Meie tahame kõrgele leekivate võidutulede juures tóotada, et

— meis ei kustu iialgi vabadusiha ega -tung eneseteostusele ja valmuvabadusele;
— me pühendame üksmeeles kõik oma töö Eesti parema tuleviku heaks, ehitame edasi seda suurt rahvushoonet, millele panid alusmüüri meie muistsed ja vabadussõja sangarid;

— me kaitseme oma vabadust, hoiame ja kaunistame oma kodumaa loodust ja teeme viljaväljadeks kõik jäätmaad;

— me võidame lahkkelid ja liitume ühises usus, lootuses ja kannatuses;

— me vabaneme kõigest, mis eestlase hingele on võõras, ja tõstame ausse, mis on meie oma — eestipärane;

— kuulutame pühalikult, ilma igasuguse viha ja vaenuta, sõbralikku koostööd Eesti riigi kõigile vähemusrahvustele meie ühise kodumaa heaks käekäiguks ja kaitseks.

Võidupüha leekivad tuled tähendagu meile lõplikku võitu kõigi elueitavate ja elurüüstavate omaduste üle meie hingese — võit enese üle on suurim võit!

Võidupüha lõõmavad tuled kinnitagu meie usku veel paremasse, õilsamasse ja kuulsusrikkamasse tulevikku, mis koidab tulevastele põlvvedele.

Su üle Jumal valvaku,
Mu armas isamaa,
Ta olgu sinu kaitseja,
Ja võtku rohkest õnnista,
Mis iial ette võtad sa,
Mu armas isamaa.“

Võidupühaks.

Meri loidab piirdudest,
Tulda tõuseb tungaldest,
Kulda lumab päiksevalgus,
Hõbedasta ööde helgus.
Tervit altmaa vaimudele!
Kangelaste kalmudele!

Käed on kistud kammitsasta,
Meeled muremõtetesta;
Silmad selgind pisaraista
Mulda musta muljujaista.
Tervit teile kanged kaimud,
Sangarite südid vaimud!

Kus kord valu vahvaid valdas,
Sinna siirduneksi haldjaid.
Sõtsi süüme sõlmitsusel,
Meeste mure muljutusist,
Mühab metsadesse viisi,
Helab tammiseida hiisi.

F. Niinemägi.

Võidupüha järelkõla.

Meil ei ole palju üldrahvuslikke traditsioone. Võib-olla — ning tõenäoliselt — oli neid rohkem varasemal aegadel, kuid vahepeal unustasime neid. Või kogu — häbenesime neid. Tunnistagem avameelselt: see oli nõnda.

Nüüd me oleme jälle õppinud end leidma. Nüüd me jälle julgeme tunnista end eestlaseks Euroopa — kogu maailma ees. Ning õpime iga uue päevaga ikka rohkem mõistma, kui palju suudab saata korda väiksearvuline rahvaski, kui ta ainult oma püüdmistes ja sihtides on üksmeelne. Ning kui see üksmeel tõesti katkeb sügavas rahva hingejõus, ei mitte välises sunni-dresuuris.

Pärast suurt rahvaste sisejõu laostamisajajärku — Maailmasõja ühe järellainena, järgnes reaktsioon: rahvustunde taastõus, uus jõudude keskendumine. Rahvuse loomuses on midagi transtsedentset, midagi hiidjõulist, mis küünib üle inimese mõistusliku tahtekorralduse. Kuid see, nagu iga jõud, võib saada kahe teraga mõõgaks. Rahvas võib pimesi anduda juhprintsübile, millega paraku sageli seltsib verejanuline mõrvainstinkt rahvusvahelistes mõõtudes, mille väljalamist kõige tooremal kujul äsja lavastas maailmale üks Euroopa diktatuurimaid.

Meie oleme suutnud hoiduda nende äärmusjõudude laostavast mõjust. Selle mälestusena on jäänud meie rahva ajalukku kaks päeva: 1. detsember 1924 ja 8. detsember 1935.

Meie noore riigi ajalugu tugeneb oma algusest meie rahva suurele ohvrijõule. Mitte verejannu, vaid jõud toore vägivalla vastu teritas meie kaitsejõude nende raskeis võitlustes. Ning mis imelik saatus, et selle heithuse suurim võidupäev langes ajaliseltselt suva valgeimale päevale ja ööle, mil meie rahvas kaugeist aegadest saati kodukingustikel on põletanud tulesid valguse võidumürgiks.

Noored tulekandjad kõigis paigus, olge teie meie rahva ühiste killapäevade traditsioonide kaasloojad ja hingestajad. Sest iga ilusamgi traditsioon on surnud, kui elav inimene ei anna talle osa oma hingest. Kui tema surnud vormist ei tõusa otsekuu uus elav töötus.

Iga saavutatud võit iseendas on surnud. Aga mälestus sellest lunastab uue jõu hilisemaks võitluseks. Ärgem eales unustagem seda tõe, et kui meie rahval jätkub jõudu mõtte ja teoga kinnitamiseks, et meie eluruumi võidakstungida ainult üle meie laipade, siis ei suuda meilt võtta meie nurmi ja niite ükski võõras võim.

ROOPI HALLIMÄE.

Tühenduv laul.

Mu süda on sinu poole;
ei lahkuda saa
me eales enam — töö, hoole,
rõõmu hällimaal
Mu aja karmus ja luule
sinu mullaga seot.
Sinu verest — suu surun su suule —
saan elueo.

On mulle armsad sina
iga kivi ja käänd.
Näe, ema käib õuel... Aopinu
kõrval üksik määnd.
Paistab tagalävele tare
justkui põllele pand —
üle pedaja nõmme mere
heleliivane rand.

Kui elu lummava hääle
kõla kaugusse kaob,
õhtul viimsel su mulla peale
pea väsinult vaob, —
ma jätan su Jumala hoole
— kõik sulle and.
Mu süda jääb sinu poole,
mu kodurand!

Roopi Hallimäe.

Kas moodsad töövahendid rikuvad töömehi?

On üldiselt tuntud tõsiasi, et moodsad töövahendid on muutnud meie töö märksa kergemaks. Ühes selle tõekergenemise nähtega on paljudes inimestes tekkinud aga kartus, et moodsad tööriistad ja tööviisid rikkuvad ära tõsise töömehi: kaduvad ja olevatki juba kadunud ühes masinate tarvitamiselevõtuga töömeeste füüsiline tugevus, sitkus, visadus ning kindlus.

Selles arvamises on oma terake tõtt. Masinate ja moodsate töövahendite käsitlemine nõuab vähem füüsilist jõudu, see on kindel. Kui tööulatuse ja suund jääksid endiseks, siis tuleks meil tõesti palju vähem tänapäev pingutada omi lihakseid. Ei või lasta silmist töö üldist arengut. Meie ei lepi tänapäev enam töötamisega endises ulatuses ja sihis, vaid meie tahame igast tööst saada märksa suuremat tulu, mispärast peame tegema tööd endisest palju paremini. Põllusaagi tõstmine, näit., on seotud paljude uute kõrvalkõrvalustustega, mida ei otsusta moodsad töövahendid ükski ega ka tööliste füüsilise jõud, vaid töömehi isiksus ja vaimne tugevus. Mõeldagu vaid väetamise, sordikasvatamise ja -valiku, umbrohtude tõrje, taimekahjurite ja -haigustega ühenduses olevatele küsimustele. Nende lahendamisel on tarvis mõistust muude oskuste ning vastavate vahendite kasutamise kõrval, asjatundlikku toimimisviiside ja õigeaegset ning sobivate vahenditega vahele astumist. Taimekultuuride arenguga kõrvuti muutub eelmainitud kõrvalkõrvalustuste lahendamine aast-aastalt raskemaks ja nõuab põllumehe füüsilise jõu kõrval üha suuremat vaimlist jõudu. Füüsilise pinget kõrvale astub seega tänapäev vaimne, mõistuse pinget — ja seda igal tööalal. Me näeme, et tänapäeva töö kõikidel tööaladel muutub keerukamaks ja nõuab ajakõrgusel seista tahtvalt töömehelt märksa suuremat pingutust, kui endine võrdlemisi lihtne töö. Ei saa seepärast olla juttugi sellest, nagu võiksid moodsad töövahendid avara silmaringiga ning edasipüüdvat inimest teha laisaks või rikkuda selle töötahet. Ümberpöör-

dult — keerukas töö on alati mitmekesisem, huvitavam ning kaasakiskuvam ja seda just moodsate aja- ja otstarbekohaste töövahendite kasutamisel. Kuid seda ta on ikkagi ainult vaimseks arenenud, aktiivsele ja oma kutseala kõrgusel seisvaile isikuile, kes suudavad moodsaid töövahendeid valitseda ja juhtida ja kes masinatega tehtud tööaja võitu oskavad kasutada enese arendamiseks ning täiendamiseks töö huvides. Nelle aga, kes moodsate tööriistade käsitlust ainult taipamatult pealt vaadata suudavad või mehaaniliselt nendega ühes töötavad, või kes arvavad, et masin nende eest peaks kõik töö ära tegema, (nagu polekski ta enam töövahend), kellel puudub endil töö algatusvõime, — neid tõesti ei paranda ka moodsad töövahendid. Need, kes ei taipu töö- ja töövahendite juhtimiseks tarvismineva vaimse ja füüsilise pinget ulatust, kes ei oska kasutada nende vahenditega töötamisel saadavat aja- ja energiaüle jääki enese vaimseks arendamiseks, just nende juures tulebki tänapäev ilmsiks suuremal määral loidust, tahtepuudust ning tööpõlgust. Neid „rikutud“ (passiivseid) inimesi sunnib töötama enamasti ainult häda, nälgi. Kui palju selliseid inimesi on „rikutud“ moodsate töövahendite poolt, on väga raske kindlaks teha, küll aga tuleb nentida, et sellised arenematud ja passiivse loomuga inimesed võrdlemisi vähe kasutavad moodsaid töövahendeid ning ajavad läbi primitiivsemate vahenditega.

Üldiselt moodsate töövahendite tarvitamiselevõtuga pole aga tööraakused ilmast sugugi kadunud. Kultuuri arenguga ja elunõuete suurenemisega nad sageli koguni suurenevad. Nendest ei tule tõsisel töömehel kunagi kõrvale põigata ega neid karta, vaid neile tuleks pigemini vaadata kui jõu proovidele ja katsetele, mille ületamiseks tuleks koondada terve oma vaimne ja füüsilise jõud. Muidugi suudavad vallutada selliseid takistusi ainult tublid töömehed, kes asjaoludesse suhtuvad tõsiselt. Kuid sellistele töö-

meestele ja -naistele annavad töö- ja eluraskused alati uut hoogu ning iseteadvust juurde, karastavad neid ning teevad aiva tugevamaks.

Selline töömeeleolu, mis raskuste eest tagasi ei kohku, vaid kõike oma vaimset ja füüsilist jõudu, oskust ning

moodsaid töövahendeid kasutades nendest püüab võitu saada ja kes oskab töökordaminekust tunda rõõmu — töövõidurõõmu, vallutagu töötavaid noorte ringe kogu töös ja tegevuses.

Dr. J. Port.

Süda, sõna ja kevad.

Vaata neia helevalgeid, kõrgeid pilvesulgi! Mis imeline hinge kaasavõtt neis. Mis valusalt tunglev igatsus hakkab südamest kinni ja talutab nagu kaselaastu, nagu liblika ei tea isegi kuhu.

Tõttan välja linnast mööda lähemat maanteed — kas järgi neile helevalgeile pilvedele? Jooksen, kõnnin kas tunni või kaks või kolm — ma ei tea. Päike pöördub õhtusse. Oh, sa imelik eha!... Ja jõgi kui pärlivöö.

Miski jõud, tugevam minust, üha mind talutab edasi. Kuigi linn mu taga ju kustub kauguse sinendusse. Pean tagasi sinna — pole mul ju kuhugi minna vastu ööd.

Ja ometi edasi astun.

Eemal teest metsaveeres tehakse kütist. Värske mullalõhn uimastab mu. Kuid see pole hävitav linna mürgiaur, mis tarvitaks vägivalda mu meelte ja elu üle, Ei! Selles on andumaise rambे unustus, mis viib kaasa, hetkekski mu mõtlemata vastupanule. Ning äkki imeselgema tunnen — mõtted, aimed, tunded, mille järgi linnas oma kitsa üürikambri nelja seina vahel, silmade palavikuliselt hõõgudes kuulasin, on nüüd mu südame ümber mõistmatus suuruses ja mõistmatu hulgi.

Kas peaks sellest üldse veel kõnelemagi? Kas ei ole see endast mõistetav? Kas ei ole see noorusel juba veres?

Süski! Sest miks on veel liiaks vähe tüdrukuid ja poisse üksikult ja rühmiti meie kevadisil väljadel, luktadel, metsades, mägedes, maanteedil?

Kas on see loidus? Süs saagem võitu sellest oma nooruse tungleva jõuga. Või on see harjumatus lihtsalt? Süs kasvatagem see vääramatuks harjumuseks.

Seepärast nüüd, mil jälle on saabunud päevade paitav soojus, kõndigem koos, poistel rõõmud seotud võõna võole, tüdrukuil laulud põllega rüppes. — Ärgu arvatagu, et see kõik vajab liiaks palju kuhu. Saab läbi piskugagi. Kui on vaid suurt hoogu ja indu.

Ärgu arvatagu, et matkaaeg on ulaaeg — jõuetu ja tühi. Ei, tuhatkord ei! Elavam igast õpitavast kirjatähdest on oma vahetu mulje. Rohkem kui ükski õpetav sõna suudab elav kokkupuut õpetada armastama kodurahvast ja maad. Ning mis iganes keegi meist mõtleb ilusat ja suurt ning annab sellele kuuju oma hinge kaudu, kui palju sellest ei ole sündinud lageda taeva all, või avaral merekaldal, või maanteeliiva helendavas lummutuses.

Neid minu nooruse aegade unustamatuid päevi, mis olid tulvil hardumuslikku jõudu, mu rännates kodumaa randadel ja saaril. Käike metsade järvil ja kingustikel, jõeasadel ja heinamail! Neid öid õitsetulel metsas, mil üle südaõogi laotus helenduv taevakuma ja linnulaul! Need jäävad elu pärisvaraks, kuhu hing ikka jälle astub tagasi hardustundes saama tuleva radadele uut jõudu.

Noored lähedal ja kaugel! Võtku teid kõiki teie südamekevadell looduse kevad tuliselt kaasa! Tundke tuksuvat enda südant igas puhkevas õies, igas kastepisarar, koidupunetuses ja päikeses! Ning hüüdkem süs hingepõhjust hommikusse tühjendava jõuga otseski messiohvriks:

Vaatan usaldavalt maailmisse. Lähem ja teenin v a l g u s t. Ja mida iganes ma leian, ma tahan armastada seda. Rajud, te tulete ja päike, sa paistad, pöud, nälj, katk, jõud, rõõm — minu süda süin!... Mina ei karda, mina ei põgene, mina ei nea, mina armastan elu.

ROOPI HALLIMÄE.

Suvelilled taluaias.

Saialilled (*Calendula officinalis*). Leidub ka täidis-õielisi. Kõrgus 30 sm. ümber. Värv kollane ja selle varjundid. Õitseb juunist kuni sügiseni. Külvab ise ennast. Kõlbab lõikeks.

Aed-kilbirohi (*Alyssum maritimum*) kõrgus 2 sm. valge värv. Õitseb juulist sügiseni.

Lilluba (*Phaseolus multiflorus*). Kõrgus kuni 4 m. Värvilt valge, roosa, punane. Õitseb juulist sügiseni.

Ilulina (*Linum grandiflorum*). Kõrgus 30—40 sm. Tumepunane õis. Õitseb juuni-juuli kuudel.

Lillhernes (*Lathyrus odoratus*). Kõrgus 2—3 sm. Väga palju värve, võtta puhtad värvid. Parem kasvatada potis ette (2—3 tera potti, poti suuru 10 sm. ümber). Õitseb juulist kuni sügiseni.

Jaapani muru mitmesuguste suvelilled seennete segu. Õitseb juuni kuust kuni sügiseni.

Kohale külitavaid suvililli peab vajaduse korral harvendama, kui külv on olnud liialt tihe.

Lavades taimi kasvatada.

Lõvilõuad (*Antirrhinum majus*). K. 15—80 sm. Palju sorte, värve ja mitmesugust kõrgust. Õitsemise aeg langeb juuli — augusti kuudele. Kõrgemad head lõiklilled.

Levkoi (*Matthiola annua*) K. 25—50 sm. Palju värve ja sorte. Õitseb suvel, juuni—juuli. Lõikeks.

Neiusõled (*Zinnia elegans*) K. 25—70 sm. Hulk värve ja sorte. Õitseb juulist kuni hilissügiseni. Lõikeks.

Tähtpead (*Scabiosa atripurpurea*). K. 40 sm.—100 sm. Värvilt valge, kollane, tumepruun, roosa, punane ja lilla. Juulist hilissügiseni. Kõlbab ka lõikeks.

Peililled (*Tagetes erecta, patula* jne.). K. 15—70 sm. Väga palju kollaka värvi toone. Õitseb juuni lõpust kuni sügiseni. Võib kasutada ka lõiklillena.

Petuunia (Kõstri lill, *Petunia violacea hybr.* jne.) 30 sm.—1 m. Õitseb juunist kuni sügiseni.

Mungalilled (*Tropaeolum majus, minus, peregrinum* jne.). Kõrgus 30 sm. kuni 3—4 m-ni. Värvid — kollane, oranž, punane jne. Õitseb juunist kuni sügiseni (ära õitsenud õied korjata). Võib

kasutada (madalad kastides, amplitaimeadena ja ronitaimedena).

Lobeelia (*Lobelia erinus*). 10—20 sm. Punased, valged, sinised. Võib õitseda mai lõpust kuni sügiseni. Kasvatamine kodustes tingimustes vähe raske. Tarvitatakse peenarde palistusena, kastides amplitaimena.

Suvinelgid (*Dianthus chinensis, Hedevisi jne.*). K. 20—40 sm. Värvilt punase-valge-kirjud. Õitseb suve lõpupoole.

Mätasharjad (Kukehari) (*Celosia cristata nana*). K. 20—25 sm. Punased, kollased jne. Juunist kuni sügiseni.

Kukesabad (*Celosia plumosa var. Thompsonii*). K. 60—70 sm. Punased, kollased, lillad. Õitsemise aeg sarnaneb eelmisele.

Karikakrad (*Chrysanthemum carinatum*). K. 50—60 sm. Ühevärvilised ja kirjud. Palju värve. Võib õitseda juulist sügiseni.

Brahhikoomed (*Brachycome iberidifolia*). K. 20—30 sm. Sinine, roosa, valge. Õitseb juulist sügiseni.

Adoonis (tondisilmad!) (*Adonis aestivalis*). K. 25—30 sm. Tumepunane, musta silmaga. Juuli—september. Võib ka kohale küllida.

Päsmaslill (*Ageratum mexicanum*). 10—20 sm. Sinine, punane, valge jne. Õitseb juulist sügiseni. Hea ääretaim, kõlbab lillekastidesse.

Rebasesaba (*Amaranthus cantatus*). Kasvab üle 1 m. kõrgeks. Õisik punane, kollane jne. Õitseb juulist sügiseni. Võib kasutada lõiklillena.

Õlglill (*Helichrysum bracteatum*). K. 40—100 sm. Palju teiseid. Juuli kuust kuni sügiseni.

Godeetia (sametlill, suvi-asaalia). (*Godetia, grandiflora*). K. 20—30 sm. Õis roosa, punane. Õitseb juulist septembrini.

Mõrsjalill (*Gaillardia picta*. K. 30—80 sm. Kollaste õitega. Õitseb juulist sügiseni.

Kuldilill (Kapimaa kuldilill!) (*Dimorphothea aurantiaca*). K. 25—30 sm. Kuldkollane. Õitseb juuni keskpaigast augustini.

Päevalill (*Helianthus annuus jne.*) Kõrgus 0,50—2 m. Pruunide, veripunaste, kollaste õitega. Leidub täidis-õielisi kui ka hulgaõielisi. Võib koha-

le külida. Parem siiski potis ettevalmistada. Öitseb juuli kuust kuni sügiseni.

Õõiludus (*Mirabilis jalapa*). Kõrgus 25—50 sm. Öis kollane, valge, punane, lilla. Öitseb sügiseni.

Õistubakad (*Nicotiana glauca*, *silvestris* jne.). Kõrgus üle 1 m. Värv valge, punane. Ööseti ja õhtuti tugev õitelõhn. Öitseb suve keskpaigas.

Leeklilled (*Phlox Drummodii*). K. 20—50 sm. Väga mitmesugust värvi, isegi kirjud õied. Öitseb suvekuudel. Kõlbab amplii ja lõiklillena.

Trompeetlill (*Salpiglossis grandiflora*). K. 30—40 sm. Öitel väga mitmesugune värv. Öitseb juulist sügiseni.

Raudürdid (*Verbena hybrida*). K. 20—40 sm. Punase, sinise, valge, lilla õitega. Öitseb juulist alates.

Kõhhiad (suviküpress) (*Kochia trichophylla*). K. 70—80 sm. Lehttain,

võib kasutada suviseks lilltaraks. Pikkida peale ülestõusmist 1—2 kaupa potti.

Vannikuljused (*Cobaea scandens*). K. 5 m. Ronitaim. Kollakas, hiljem punakas-lilla õitega. Öitseb juulist kuni sügiseni.

Iluhumal (*Humulus japonicus*). K. 4 m. Väнтаim. Ilus, valge- ja rohelise-kirju teheline. Vorm. Kasutatakse lehtede pärast.

Lehtertapud (*Ipomoea purpurea*, *imperialis* jne.). K. 3 m. ümber. Väнтаim. Valge, roosa, punaste õitega. Öitseb suve keskpaigast kuni sügiseni.

Astrid, väga palju liike ja sorte. Mitmesuguse kõrgusega. Esimese jalggu lõiklilled. Öitsevad kuni külmade tulekuni.

E. Lepp.

Laudas.

Päike lõikab läbi klaasi,
põrkab vastu halli paasi,
sõnnikusse sõrmed a'ab.
Käärib, aurab, lehkab sõnnik,
mäletseden lamab õnnis
sõnnikul ja põhul lehm,
sõnnud rohun maoli maan.

Kärbseid lendab mustav tuhat,
seinad, lagi täis on puha
võrinat ja suminat.
Siga ruigab nurgan aidun,
kärtsaga ta tõstab laudu,
Aga peab vastu sulg.

Kuule põua kuminat.
Mis küll magus lakas uni,
magaks sügis, tuleks kuni
tooks ju tuuli jahedaid.
Põllud põlevad kõik põuan,
aeda kasta kesse jõuab:
öögi ei too mahedust.

Henrik Visnapuu.

Maa- ja metsa- ja põllumajandusliku tegevuse

E. Põllumajandusliikude Kutsekoolide Lõpetanute Seltsi suvepäev ja aastapeakoosolek.

Eesti Põllumajandusliikude Kutsekoolide Lõpetanute Selts pidas oma peakoosolekut 6. juunil s. a. Jäneda Põllutöökeskkooli juures. Koosoleku tähtsamaks päevakorra punktiks oli põhikirja muutmine, peale selle valimised, aruanne ja eelarve vastuvõt-

mine. Koosolekule oli kogunenud liikmeid ligi 200. Et peakoosolekule esitatud muudetud põhikirja oli varem juba osakondade esitajate koosolekul põhjalikult läbi kaalutud, siis ei olnud peakoosolekul enam lahkarvamisi ja uus põhikirja võeti juhatause poolt esi-

tatud kujul vastu. Uus põhikiri näeb ette maakondlikud osakonnad. Osakonnad valivad oma peakoosolekul 2 esindajat seltsi täiskogusse ja need peavad olema valitud osakonna juhatusest ehk revisjonikomisjonist. Seega oli peetud koosolek viimane, kus liikmed otseselt võisid võtta osa peakoosolekust. Põhikiri näeb ette ringide ja seksioonde asutamist, peamiselt Põllutöökoja konventide piirkonda, et seega oleks võimalik pidada tihedamat sidet Põllutöökoja konventidega ja aidata kaasa põllumajanduse organiseerimistööle. Samuti on võimalik asutada erihuvilisi ringe, millel on kultuuriline ja maaelu edasiviiv ülesanne.

Seltsi organideks on uue põhikirja järgi: 1) Osakonnad, ühes peakoosoleku, juhatuse ja revisjonikomisjoni-ga. 2) Täiskogu, keskjuhatus ja keskrevisjonikomisjoniga ja 3) üleriiklik kongress.

Juhatusel langes liisu läbi välja H. Orgma, kes valiti juhatusse tagasi. Samuti valiti tagasi ka revisjonikomisjoni ja asemikud.

Peakoosolekul otsustati energiliselt kaasa aidata kodukaunistamise aktsioonile ja peeti tarvilikuks, et iga kutsekooli lõpetanu kodu oleks kaunis ja eeskujuks ümbruskonnale.

Peale peakoosoleku kandsid ette Jäneda Põllutöökeskkooli õpilased näidendi „Sääl mäeotsa talus“ ja mõned laulud. Peale ettekandeid mindi lõketulele, kus muusikad kuulatas arutati ühiselt koolipõlve mälestusi.

Järgmisel päeval, s. o. 7. juunil s. a. pidas E.P.K.L. Selts oma suvipäeva sama kooli juures. Suvipäeval oli ilusa ilma tõttu rohkelt rahvast, arvult kaugelt üle tuhande. Suvipäev algas propaganda juhi H. Oidermaa ja Põllutööm. põllumajand. osakonna dir. K. Liidaku saabumise-ga. Vaimuliku talituse vabaõhu jumalateenistuseks pidas Ambla õpetaja hra. Annast, millele järgnes avasõna seltsi abiesimehelt H. Pärnamägil. Suvipäeva kõne pidasid propa-ganda juht H. Oidermaa ja dir. K. Liidak. Järgnesid laulud Jäneda kooli õpilastelt ja muusikalisi ette-kandeid. Tervitusi tõid suvipäevale Põllutöökoja direktor J. Hünerson, Jäneda kooli juhataja dr. Miljan., Põllutöökoja Nõuandetalituse juhataja A. Eckbaum ja paljude teiste poolt. Lõppsõna ütles suvipäeval prl. Reindorf. Meeleolu suvipäeval oli kõigil ülev ja pärast ametliku osa lõpu tutvuneti kooli majapidamisega.

Maanoorpe mõttevahetuse nurk.

Kadedal kaer ei kasva.

Mis see on?

Nii ütleb vanarahvas. Ses lauses on kokku võetud terake meie esivanemate elutarkust.

Kadedus ... kes poleks seda musta tunnet läbi elanud oma südamesopis.

Kui alaliselt piilud ja jälgid, kuidas teise käsi käib, ja selle üle ärritud, siis on vähe mahti oma de asjade ajamiseks. Need võivad minna käkaskuuti allamäge. Kui mu südames möllab kadedus, siis olen halvas tujus, ei saa oma asju korralikult ajada, olen ärritatud, — mu töö ei edene, mu „kaer“ ei kasva.

Surugem alla kadedus, see must häbi. Kadedus on see, mis vaikib suurtest saavutistest. Kadedus püüab kadestatavat igati alla kiskuda ja määrida. Ta sise-seb, pasundab halba tobtusuureks, hea vaikib surnuks.

Inetu, must kadedus... Kadedus teeb hinge inetuks ja haigeks, alatuks ning väiklaseks.

Andkem au kõigele tublile. Tunnustagem väärtuslikku. Eriti tuleb seda meelde tuletada arvustajaile. Enam asjaliku kiitust — kiitus virgutab, loob meeleolu, tekitab armastust, poolehoidu.

Tundkem rõõmu sellest, et meie naabril hästi läheb. Mõtelgem sellele, et igaühel on oma koorem turjal ja kerge pole kellelgi. Sel, keda kadestame, võivad olla suured raskused. Laskem olla teisi rahus. Kadedus võib viia ka laimuni. Sel lest tuleb hoiduda.

Kel enesel on käed ja pea tööd täis, sel pole mahti teisi piiluda. Kadedus võrsub võimetusest, ta on nõrkuse kaaslane. Tugev pole kade. Maha kadedus! Andkem au tublidusele!

Onu Aks.

Saaremaa Maanoorte Ühenduse 5 tööaastat.

Saaremaa Maanoorte Ühenduse juhatus.

Saaremaa Maanoorte Ühendus, kus liikmeiks üle 40 maanoorteringi 1500 üksikliikmaga, sai tänavu maikuu viie-aastaseks. Maanoorte liikumine Saaremaal üksikute ringidena tekkis 1927. a. 1929. a. maikuu korraldati Kõljala Põllutöökooli juures I Saaremaa maanoorte kongress, kus kaaluti ringide vahelise ühenduse ellukutsumise küsimust. 1931. a. kevadel, mil jälle kokku tuleb maanoorte kongress, on ringe juba üle 20. Selline suur ringide arv põhjustab Maanoorte Ühenduse ellukutsumist. Ühenduse esimesse juhatusse valitakse: H. Otsavel — praegune Ühenduse vanem, E. Maidra (Martin) — praegune Ühenduse sekretär, P. Häidesk, praegune abi-esimees, O. Kolk — praegune varahoidja, ja V. Riis.

Esimesel tegevusaastal oli Ühenduse tegevus suunatud peamiselt ringide tegevuse ühtlustamisele. Maanoorte töötulemuste tutvustamiseks laematele hulkadele korraldatakse kahes kohas maanoorte tööde näitusi koos lõikuspühaga. Samuti korraldatakse õppereis mandrile ja paar väiksemat õpikäiku Saaremaa parematesse taludesse. Töö süvendamiseks korraldatakse talvel maanoorte ringide tegelastele 3-päevased täienduskursused.

Teisel tegevusaastal on esimeseks sammuks metsapäeva korraldamine Kõljalas, kus pannakse alus noorte pargi istutamisele. Üle 15.000 kuuse taime leiavad metsapäeva tulemusena teed Saaremaa taluümbruste kaunistamiseks.

Kongressil, mis peeti 1932. a., esitab juhatus S. M. R. Ü. lipu kavandi, mis kongressi poolt kinnitatakse.

Samal sügisel on maanoorte ringid õige tüsedalt esitatud oma töödega Salme põllumajandusliiku näitusel. Ringide sisetevgevuse korrastamiseks ja õpingide tööle rakendamiseks korraldatakse vastav täienduskursus Kõljalas, kus õpingide tegevust selgitab Haridusliidu instruktor. Samal talvel laenutas Haridusliit oma õpingide laenuraamatukogust üle 200 kõite õpingiringe tööraamatuid, peamiselt põllumajandusalalt, mis hiljem Haridusliidu kogust saadud lisaga, on kuni praeguseni Saaremaa maanoorte kasutada. Õpingiringe tegevus on laienenud iga aastaga.

Talvel 1933. a. korraldatakse võistlus, kirjutis kodutalu ajaloo. Koos Saaremaa Metsaühinguga aidatakse kevadel kaasa metsapäeva korraldamisega puistee asutamisele Põide kiriku ümbrusesse. Sügis-suvel on suuremaks sündmuseks maanoorte kongress ja ülesaaremaaline maanoorte tööde näitus Kõljalas, kus kõnelevad Põllutöökoja dir. H ü n e r s o n ja Vilsandi „lindude kuningas“ A. Toom. Samal sügisel toimub Kõljalas talumööbli valmistamise kursus, et saada sel alal ringidesse eestegijaid ja algatajaid.

Kevadel 1934. a. võetakse päevakorda koduümbruse kaunistamine, korraldades sellekohaste ettekannetega päev Kõljala põllutöökooli juures. Suviseks suursündmuseks on ühissõit Arkna Põllutöökooli juures peetavale I ülemaalsele maanoorte kongressile, sellega koos õppereis Põhja-Eesti taludesse.

Ringide arvu suurenemisega kerkib üles kohapealsete juhtide ettevalmistamise küsimus, milleks korraldatakse kuuajaline kursus Kõljala Põllutöökooli juures. Kursuse lõpul toimub esimene kõnevõistlus.

Põllutöökoja toetusega võimaldub 1934. a. 1. oktoobrist noorte ringide alalise nõuandjana-assistendina tööle rakendada maanoorte liikumise tegelast O s k a r K o l k'i.

Suvel 1935. a. korraldati eelmise aasta eeskujul ühissõit II ülemaalsele maanoorte kongressile Vahi Põllutöökooli, koos õppereisuga Lõuna-Eestisse. Eesti maakodu kaunis-

tamise instruktori juhatusel korraldatakse hoonete värvimise kursusi 8 kohas. Sügisel esinetakse esmakordselt koguväljapanekuga Kihelkonnal põllumajanduslikul näitusel, saades I auhinna.

Talviseks algatuseks 1936. a. oli oma raamatukogu asutamine-ringides töötavatele õpiringidele laenutamiseks. Oma raamatukoguga ollakse õpiringide tegevusele rakendamise kindlale alusele jõutud.

Talvel 1936. a. sõlmitakse koostööleping Noorte Kotkaste Saaremaa Malevaga, mille alusel noored kotkad maanoorte ringides kaasa töötavad ja noorte kotkaste kohapealsed juhid abiks on maanoorte ringidele kasvatusliikudes ja üldharidusliikudes küsimustes.

Kohapealsete tegelaste instrueerimiseks korraldati täienduskursusi 5 kohas. 1936. a. suvel toimub Saaremaal 50 algkoolis 803 vanema klassi õpilase osavõtuga köögivilja võistluskasvatus, mille organiseerijaks oli S. M. Ü. juhatus. Kuna võistluskasvatusest osa võ-

tab ligi kolmveerand Saaremaal töötavaist 6-klassilistest algkoolidest, siis on sellega ühenduses oodata noorte ringide arvulist juurekasvu.

Sisulise kaastöö alal peab mainima algkoolide õpetajate kaasabi. Et köögivilja võistluskasvatuse teostamiseks õpetajaile korraldatud 3-päevalisest kursusest võttis osa ligi 50 õpetajat, siis on põhjust loota, et see aeg Saaremaal enam mägede taga pole, kus igas algkoolis vähemalt 1 õpetaja maanoorte organisatsioonide juhtimisel täie innuga kaasa lööb.

Majanduslikult on kaasa aitanud S. M. Ü. algatustele: Põllutöoministeerium, Põllutöökoda, Saaremaa Maavalitsus, kohati ka üksikud organisatsioonid.

Saaremaa maanoorte tööd on algusest peale juhtinud praegused juhatused liikmed: Ühenduse vanem H. Otstavel, esimees A. Kaal, abiesimees P. Häidesk, sekretär E. Maidra, abisekretär J. Laul ja laekur O. Kolk.

O. K.

Maanoorte töö Soomes.

Soomes on maanoorteringide töö ja tegevus iga aastaga järjest laienenud. Möödunud aastal lõpetasid ringi liikmetest kodused ülesanded ning esitasid arvestusvihikud ja aruanded 38.764 noort. See noorte pere on 4000 liikme võrra suurem eelmise aasta maanoorteringide liikmete perest.

Iseäralik on Soome maanoorteringi liikmeskonnas, et seal on enamus tütarlaste käes. Ringi liikmetest on poisslapse ainult 41,1%. Tütarlapse on eriti rohkesti liitunud liikmeteks viimastel aastatel. Ka ringi liikmeskond vaheldub võrdlemisi kiiresti, sest esimest aastat on ringiliikmeskonnas 38,6%, seega üks kolmandik ja neljandat ja rohkem aastat ainult 17,4% liikmeskonnast.

Nende, ligi 40.000 noore käes oli kodutalusa võistluspõhimõttel harida mitmesuguseid kultuure 807 hektaari suurusel pindalal, milledest oli köögivilju 30,8%, juurvilju 36,6%, kartuleid 10,4%, põlluvilju 15,1%, kiuvilju 5,7% ja mitmesuguseid teisi kultuure (maasikaid, seemnevilju ja lavakultuure)

1,4%. Võistluskuultuuridest on vähenenud keeduvilja ja kartuli pindalad, aga suurenenud kiutaimede, juur- ja põlluviljade pindalad.

Iga aastaga on suurenenud ka ringi liikmete hulgas viljapuude ja marjapöösaste korrashoiu võistlused. Nii oli 1935. aasta suvel noorte käes võistluse alusel korras hoida ja hoolitseda: 1845 vana õunapuud, 2840 noort õunapuud, 38 pirni-, 58 ploomi-, 39 kirsipuud, 2892 punasesõstra, 452 valgesõstra, 2759 mustasõstra, 1802 karusmarja ja 1923 vaarika pöösast.

Loomakasvatuse tööettevõtetest oli ringi liikmetel: 16.402 kana, 81 parti, 38 hani, 40 kalkunit, 665 siga, 1182 lammast, 129 kitse, 187 vasikat, 36 varssa, 30 lehma, 576 kodujänest ja 203 mesiperet. Loomakasvatuse tööettevõtte võistlejatest on $\frac{2}{3}$ tütarlapsed.

Neile lisaks korraldasid ringid 3489 ringikoosolekut, 638 õppereisi, 275 ringiliikmete tööde näitust ja oskustöövõistlusi, nagu kartulikooremises, vihtade ja luudade valmistamises, sukakudumises, heegeldamises, paikamises,

kõlesõlmimises, kirvevarte voolimises, kraasimises, ketrarimises, teivaste teritamises, juurvilja harvenduses, kündimises, hobuste ja lehmade puhastamises ja lüpsimises.

Üksikasjalikumalt Soome maanoorte töötulemusi jälgides näeme, et keskmiseks võistluspindalaks on noortel 208 m² suurused pindalad, millelelt on saadud keskmiselt puhastaaksi 165 Smk. (Kr. 12.20) ja ettevõtja tulu 187 Smk. (Kr. 14.76), saades seega puhastaaksi aari kohta 79 Smk., s. o. meie rahas tinnarguselt Kr. 6.32.

Eelpooltoodud andmetest näeme Soomes väga laiaulatuslikku tööd maa-

noorteritingides, kuid see on olnud ka võimalik ainult selle tõttu, et selleks on kulutatud riigi, omavalitsuste ja kohalikkude organisatsioonide poolt kokku möödunud aastal 3,3 milj. Smk., s. o. umbes 264.000 kr., mis võimaldab anda ringiliikmetele auhindu, ja lubas kontrollida ringiliikme töötulemusi kodutalus kas iga kuu või koguni kolme nädala tagant. Ka „ameerikaonu“ toetuse mõju maanoorteritingide tegevuse arengule ei ole väike.

End. Vint.

Maanoorteritingide tegevus.

Seliste noorte töö ja elu.

Klubi ümber oli möödunud aastal koondunud 22 ümbruskonna noort tegeviliikmetena ja 18 noort toetajate-liikmetena. Tegeviliikmete keskmine vanadus oli 18 aastat. Toetajateks liikmeteks on endised tegeviliikmed, kes ületavad põhikirjas nõutud vanaduse määra ning juba läbiteinud oma töökohustused kodutalus.

Töörühmadest tegutsesid: keeduviljakasvatuse, seemnekasvatuse, koduümbruse korrastamise; väetuskatsete ja sordivõrdluskatsete rühmad.

Keeduviljakasvatuse rühmas tegutsesid seitse algajat noort. Igal rühma liikmel oli siin harida keskmiselt 1,7 aari maad. Töö ettevõtte lõpetasid kõik ühes vastava arvepidamisega ja tasuvuse arvestamisega. Rühma liikme keskmine vanadus oli 16,7 aastat. I auhinnaga lõpetasid nimetatud rühma tööd Sanni Riidamets ja Helmi Tõnisson, arvepidamise järele saades ühele aarile keskmiselt ettevõtja tulu 13 kr.

Koduümbruse korrastamise rühmas töötasid kolm noort. Võistluse kolmaastak lõpeb siin tuleval aastal. Praegu rühhib selles rühmas esirinnas Karl Idvanne.

Sortide võrdluskatsete rühmas lõpetasid töötavõtte ühes täieliku aruande esitamisega neli noort. Nimetatud rühmas katsetas kodutalus iga liige viie parima kartuli sordiga, et valida veel nendest igale

talule — aastate jooksul tehtud katsete põhjal — oludekohasemat kartulisorti. Ettekantud andmetest selgub, et mõni sort on ühes ja samas talus võrdsetes tingimustes annud 2—3 seemet rohkem kui mõni teine sort. Nagu andmetest näha on kodutalule säärase tasuvamate viljasortide otsimine maanoortele eriti tänuväärne, sobiv, jõukohane ja huvitav töö.

Väetuskatsete rühmas töötasid kuus liiget. Nagu aruannetest näha katsetati kartuli, söödajuurvilja ja keeduvilja kasvatamist lubisalpeetriga väetades. Nimetatud katsetel andis kartuli väetamine parima tasuvuse Aleks. Massol, saades hehtaari kohta puhastulu 84 kr. Söötjuurvilja (-naeri) väetamine andis parima tasuvuse Aug. Nauzil, andes hektari kohta puhastulu 180 kr. ning söögi-kaalikas andis Aleks. Massol puhastulu ühele aarile 4,25 kr.

Klubi on korraldanud möödunud aastal traditsioonilisi võistlusi lehmälüpsis, juurviljaharimises ja kõnelemises. Öpiringi töömeetodil õpiti seltskondlikku kasvatust.

Võisteldi veel üleriiklikult kõigi maanoortega suurima kapsapea kasvatamises, kus kogu auhindade arvust 27% langes Seliste noortele.

Kassa läbikäik oli läinud aastal 330 kr., millest ülejääk järgmiseks aastaks 37 kr.

Lümanda maanoorteringi töökoosolekust osavõtjad — ringivanema A. Kaare talus. X ringivanem A. Kaar, XX juhatusesimees A. Triipan.

Uusi maanoorteringe.

Põllutöökojas on registreeritud uute maanoorteringidena:

Greostoni maanoortering

tegutseb Petserimaal, Greostoni algkooli juures. Ringil on 27 liiget. Asutatud 31. märtsil 1936. Ringivanemaks on õpetaja P. Varkel. Juhatusse kuuluvad: S. Vaganov, A. Greostonski, G. Cernov, V. Tammisleht ja O. Vaganov.

Eivere maanoortering

algas tegevust Järvamaal, Anna vallas iseseisva noorteringina. Ringil on 20 liiget. Ringivanemaks valiti August Treier. Juhatusse kuuluvad: E. Paimets, A. Niiman, K. Kuurman, H. Rubio ja E. Stolzen.

Härjanurme maanoortering

tegutseb Tartumaal, Härjanurme Põlumeeste Seltsi juures. Ringivanemaks on õpetaja M. Kiis. Juhatusse kuuluvad: P. Välbe, A. Lepik, A. Vendelin, E. Nexo ja A. Kubja.

Ingliste maanoortering

algas tegevust 19 liikmega Harjumaal ÜENÜ Inglise osakonna juures. Ringivanemaks on algkooli õpetaja Hugo Rytberg. Juhatusse valiti: H. Mülen, H. Aas, J. Kuuselaas, H. Viikmann ja H. Juura.

Jatsmani maanoortering

asutati Petserimaal, Jatsmani algkooli juurde. Ringil on 30 liiget. Ringivanemaks on algkooli juhataja Hilda Kuus. Juhatusse kuuluvad: M. Reinola, M. Oja, E. Ehala, O. Ehala, L. Oja ja V. Olmees.

Järvakandi Noorte Maatulundusklubi muutis oma nime 11. aprillil Järvakandi maanoorteringiks.

Äksi maanoortering

asutati Harjumaal Äksi Maanaiste Seltsi juurde. Ringivanemaks on Hilda Suurkask ja juhatusse kuuluvad: E. Teevert, A. Volmerson ja A. Vilba. Ringil on 21 liiget.

Lugi maanoortering

algas tegevust Petserimaal, Lugi algkooli juures 21 liikmega. Ringivanemaks on põllumajandusteadlane Anna Pävil. Juhatusse kuuluvad: E. Lasman, J. Lasman ja V. Grobe.

Tsirguliina maanoortering

algas tööd Valgamaal, Tsirguliina algkooli juures 24 liikmega. Ringivanemaks on koolijuhataja Mihkel Nemeeste. Juhatusse kuuluvad: J. Kikas, E. Kikas, V. Küla, A. Ader ja L. Kübar.

Tarakvere-Linnutaja maanoortering

asutati Tarakvere-Linnutaja karskuse toimkonna juurde. Ringivanemaks on August Paju. Juhatusse esimeheks O. Pärt ja sekretäriks L. Plink.

Kuigatsi algkooli maanoortering

asutati 25 noore poolt Kuigatsi algkooli juures. Ringivanemaks on õpetaja H. Sarv. Juhatusse kuuluvad: K. Zäuram, K. Herman ja H. Koppel.

Lepplaane maanoortering

tegutseb Pärnumaal Lepplaane Uudismaapidajate ühingu noorte osakonnana. Ringivanemaks on Aleksander Vinter, juhatusse kuuluvad: E. Krisman, J. Vaigas, E. Krimm, E. Krimm, J. Johanson ja J. Paugus. Ringil on 25 liiget.

Lähtru maanoortering

algas tegevust Läänemaal, Lähtru haridusseltsi juures. Ringivanemaks on põllutöökooli õpetaja August Kasterpalu. Juhatusse kuuluvad: A. Tiigenberg, A. Rimmel ja J. Poll.

Pagari maanoortering

töötab Virumaal ÜENÜ Pagari osakonna juures. Juhatusse kuuluvad: Jaan Vaher, O. Bekker, H. Bekker, A. Lindemann ja S. Trallman.

Patküla maanoortering

algas noortejõul tegutsema Valgamaal iseseisvalt. Ringivanemaks on Vahi põllutöökooli õpetaja August Mägi. Juhatusse kuuluvad: H. Kangur, M. Ummer, M. Pärloja, A. Kustavus ja J. Schults. Ringil on 22 liiget.

Saare maanoortering

tegutseb Tartumaal ÜENÜ Saare osakonna maatulundus haruna, millest osa võtab 21 liiget. Ringi vanemaks on

Erich Pärtelpoeg, juhatusse kuuluvad: A. Int, A. Puus ja P. Tõnisson.

Sangaste-Restu maanoortering

algas tegevust 28 liikmega Valgamaal, Restu algkooli juures. Ringivanemaks on algkoolijuhataja Johannes Kitzberg. Juhatusse valiti: V. Luht, B. Tamm, E. Pantalon, L. Kornel, M. Must ja E. Simson.

Salla-Tammiku maanoortering

tegutseb Virumaal ringivanema õpetaja Johannes Parmu juhtimisel. Juhatusse kuuluvad: L. Ranne, J. Miils, E. Veemaa, A. Reinholm ja E. Pohlak. Ringil on 24 liiget.

Senno maanoortering

algas tegevust Petserimaal, Senno algkooli juures. Ringivanemaks on õpetaja Boris Kullamaa. Juhatusse kuuluvad: J. Mikolahhin, N. Blitein, N. Koronov ja N. Krössin.

Soldino maanoortering

tegutseb Virumaal, Soldino algkooli juures. Ringivanemaks on õpetaja Ed. Väärt. Juhatusse esimeheks A. Haava ja sekretäriks M. Johannes.

Uderna maanoorteringi

asutasid noored Tartumaal, Uderna algkooli juurde. Ringivanemaks on koolijuhataja Eduard Oja. Juhatusse kuuluvad: A. Koorits, E. Tuvi, A. Oona, E. Voorman ja S. Kõnn.

Udria maanoortering

algas tegevust Virumaal aprilli algul. Ringi vanemaks on õpetaja Charlotte Johannes. Juhatusse kuuluvad: V. Liivik, E. Raudsoo, V. Kersten, J. Piik ja L. Tark.

Võõpsu maanoortering

asutati noorte poolt Petserimaal, Võõpsu algkooli juurde. Ringil on 19 liiget. Ringivanemaks on õpetaja Johannes Teigar. Juhatusse valiti: V. Luhar, A. Kallip, H. Tsirgu, A. Saarist ja N. Rudakof.

Väiküla maanoorteringi

asutasid noored Virumaal, Väiküla algkooli juurde. Ringivanemaks on algkooliõpetaja Kaarel Haugas. Juhatusse kuuluvad: A. Kalamees, V. Jakovlev, L. Reski, V. Jõgi ja N. Kivi.

Päite maanoortering

asutati Virumaal ÜENÜ Päite osakonna juurde. Ringivanemaks on õpetaja A. Pänik. Juhatusse kuuluvad: E. Süda, E. Sepp, M. Kõrve ja A. Puu.

Vaivara maanoortering

algas tegevust Virumaal, Vaivara algkooli juures. Ringivanemaks on koolijuhataja August Martin. Juhatusse kuuluvad: F. Promet, E. Liivik ja A. Otto.

Sangaste maanoortering

asutati Valgamaal, Sangaste algkooli juurde. Ringil on 19 liiget. Ringivanemaks valiti õpetaja August Jõgi. Juhatusse kuuluvad: O. Pöder, E. Andima, H. Löökene, F. Talm ja L. Saal.

Porkuni maanoortering

algas tegevust Virumaal ÜENÜ Porkuni osakonna juures 21 liikmega. Ringivanemaks on A. Üsler. Juhatusse kuuluvad O. Rungi, H. Kübarsepp ja V. Lehtmets.

Seli maanoortering

algas tegevust Seli raamatukogu seltsi juures. Ringivanemaks on koolijuhataja Valerin Kipper. Juhatusse valiti: L. Vunder, A. Kingberg, P. Birke, K. Tönstein ja H. Mölder.

Vastemõisa maanoortering

asutati noorte poolt Viljandimaal iseiseiva ringina. Ringivanemaks on maatulunduskonsulent Jaan Rist. Juhatusse kuuluvad: A. Hagestolz, H. Johanson, J. Riisenberg ja J. Jürisoo.

Härgla maanoortering

algas tegevust Harjumaal ÜENÜ Härgla osakonna juures. Ringivanemaks on algkooli juhataja Tõnis Agur. Juhatusse liikmeteks: E. Maurer, E. Jalakas, L. Grossmann, A. Oberg ja L. Jaanus.

Kadrina maanoortering

asutati noorte poolt Virumaal, Kadrina algkooli juurde. Ringil on 23 liiget. Ringivanemaks valiti koolijuhataja Ott Siirak. Juhatusse kuuluvad: A. Saks, G. Hallikmann, H. Sild, V. Pohla ja V. Kusmin.

Kodila maanoortering

tegutseb Harjumaal, Kodila Hariduseltsi juures 19 liikmega. Ringivanemaks on algkooli juhataja Julius

Kruus. Juhatusse kuuluvad: L. Talisoo, K. Liister, O. Vanajuur, M. Tallenhof ja L. Rahuoja.

Koigi maanoortering

algas tegutsema Järvamaal, Koigi 6-kl. alg- ja täienduskooli juures 28 liikmega. Ringivanemaks on koolijuhataja J. Laan. Juhatusse kuuluvad: A. Trug, K. Hiirten, A. Supp, J. Riimann ja A. Kiide.

Kohtla maanoortering

algas tegevust Virumaal ÜENÜ Kohtla osakonna juures. Ringivanemaks on algkooliõpetaja Aleksander Asi ja juhatusse kuuluvad: R. Mäe, V. Vassiljev, L. Tuude, A. Sakermann ja A. Odar.

Kolgaküla maanoortering

algas tegevust Harjumaal, Kolgaküla Hariduseltsi juures. Ringivanemaks on põllutöökooli lõpetanud põllumees Ervin Adamson. Juhatusse valiti: H. Neidov, N. Adamson, L. Pirnpuu, L. Andre ja H. Sommer.

Kolpino maanoortering

asutati noorte poolt Petserimaal, Kolpino algkooli juurde. Ringil on 22 liiget. Ringivanemaks valiti õpetaja Andrei Katus ja juhatusse: J. Ketrin, K. Konosin, A. Pisukorv ja E. Kriisina.

Kõpu maanoortering

algas tegutsema Viljandimaal, Kõpu Põllumeeste Seltsi noorte osakonnana. Ringivanemaks on õpetaja J. Kütt. Juhatusse kuuluvad: A. Rosental, M. Roopärg ja E. Sari.

Kõrgepalu maanoortering

asus tegutsema Võrumaal, Kõrgepalu rahvaraamatukogu ühingu noorteosakonnana. Ringivanemaks on õpetaja J. Pindis. Juhatusse kuuluvad: E. Ermel, E. Schmidt ja E. Grünberg.

Mahtra maanoortering

algas tööd Harjumaal, Mahtra hariduseltsi noorte osakonnana. Ringivanemaks on õpetaja Hilda Maaranand. Juhatusse kuuluvad: E. Põdmets, P. Vainu, O. Tammist ja Selma Vainu.

Martna maanoortering

tegutseb Läänemaal, Martna Maanaisete Seltsi juures. Ringivanemaks on õpe-

taja Miralda Leita. Juhatusse kuuluvad: P. Hanne, J. Oja, A. Raag, A. Kikajan ja K. Mutso.

N. K. Kõnnu rühma maanoortering
asutati Virumaal tänava kevadel. Ringi tööst võtab osa 15 noorkotkast. Ringivanemaks on Peep Kärp. Juhatusse kuuluvad: O. Tampuu, E. Valdberg ja E. Aus.

Nõo maanoortering
algas tööd 16 liikmega Tartumaal ÜENÜ Nõo osakonna juures. Ringivanemaks on kontrollassistent Karl Ehvert. Juhatusse kuuluvad: K. Länik, E. Tuul ja E. Korts.

Rahkla maanoortering
algas tegevust Virumaal, Rahala seltside juures. Ringivanemaks on kontrollassistent Artur Sirelpuu. Juhatusse kuuluvad: K. Pormeister, A. Vissenberg ja L. Rannik.

Rava maanoortering

tegutseb Järvemaal Rava Maanaiste Selti juures. Ringivanemaks on H. Loonurme, juhatusse kuuluvad: L. Grau, E. Viitbaum, A. Rooman, V. Argibusch ja J. Sarapuu.

Ravila maanoortering

on asutatud Harjumaal ÜENÜ Ravila osakonna juurde. Ringivanemaks on põllumees Erich Indus. Juhatusse kuuluvad: H. Ploompuu, E. Ploompuu ja E. Bello.

Riisipere maanoortering

algas tegutsema Harjumaal ÜENÜ Riisipere osakonna juures. Ringivanemaks on „Plato“ lastekodu aednik August Mattis. Juhatusse kuuluvad: V. Kraut, O. Ojamets, J. Vaarberg ja A. Ojamets.

Maanoored lahendasid hästi loomade lauta-asetamise ülesande.

„Maanoored“ nr. 3, lk. 52 toodud ülesandele loomade õigema asetuse ja laudasisustuse korraldamises — on saabunud 179 maanoorelt vastuseid. Paljud vastused on väga tabavad ja näitavad, et maanoored on vägagi kodus nõuete suhtes, millised seatakse lauda ja loomade asetuse kohta.

Arvukais ülesandeis on mõned küsimused eeskujulikult lahendatud, teised jäetud aga lahendamata või ebaõigelt lahendatud.

Parima lahenduse on saanud Arseni Kadastik, Kivisaare talu, Rutikvere p.-ag. Veised on asetatud sõimede juurde, vaatega lauda sissepoole (valgus äritus!) ja peaga uste

poole (loomal ei tarvitse pöörates vaadata), juurvili lauda nurgas, ukse ääres, hobused latrites parempoolses nurgas, vasikad küll pahempoolses laudanurgas, kuid sinna paistab valgust mõlemist aknast. Sead asuvad uksepooles aias. Ka veetõrs ei ole kesk lauta tülinaks, vaid on asetatud ukse lähedale juurvilja aia ääre.

Väga häid lahendusi on veel saanud: 1. Kaarel Vaheosalu. 2. Endel Kaasik. 3. Anna-Marie Kadastik. 4. Alfred Rosenbaum. 5. Ilmar Tuutma. 6. Arnold Nilk. 7. Jüri Säinas. 8. Edgar Teppan. 9. Karl Salumaa. 10. Joh. Torn.

Autasud saadeti võitjatele välja.

Head tundes, tahad teha head: igas viljakas töös on heategu.

On tarvis igapäevast elu viljastada, tõusutada produktiivse meeoleu loomisega. Joovastus tekib himu täitmisel, vaimustus, meeletõus kaugele perspektiivide rajamisel. Üksikud anderikkused on varustatud loomuliku meeletõutõuga looduse armust. Noorus on meeletõus looduse armust, sellepärast on noorus edasiviija. Hulgad vajavad ärevaid momente, murranguaegu meeoleu tõusuks.

Sellepärast ei lõpe rahva seas iialgi mälestused kuldsest ajast, ei väsi rahvad heletamast lugulaule mineviku suurtest momentidest, jättes tahaplaanile välklaasid asjad, — et saada hingesse minevikust tõstivad tegureid, headmeelt loovald momente, — et organiseerida oma hinge meeletõusangule.

Dr. J. Luiga.